

УДК 070:32:355.01(477)
[https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2\(51\)-18-30](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2(51)-18-30)

МАНІПУЛЯТИВНІ ПРАКТИКИ У ВИБІРЦІ ЧОТИРЬОХ ПОЛІТИЧНИХ ТОК-ШОУ 2019 РОКУ

ЗЕМЛЯНОВ Даниїл,

аспірант,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, e-mail: dan.z.2000.ua@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7643-5648>.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2026 р.
Прийнято до друку 23.08.2026 р.
Опубліковано 09.10.2026 р.

Цитування: Землянов, Д. (2026). Маніпулятивні практики у вибірці чотирьох політичних ток-шоу 2019 року. Образ, 2 (51), 18-30. [https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2\(51\)-18-30](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2(51)-18-30).

Вступ. Політичні ток-шоу залишаються помітним сегментом українського публічного дискурсу, однак маніпулятивні практики різних програм рідко вимірюються за єдиною відтвореною процедурою.

Актуальність і мета. Мета – виявити, операціоналізувати та статистично оцінити маніпулятивні практики у 20 цілеспрямовано відібраних випусках чотирьох політичних ток-шоу впродовж виборчого та поствиборчого контексту 2019 р. Події 2021 р. використано лише для контекстуалізації й до емпіричного масиву не включено.

Методологія. Поєднано контент-аналіз і критичний дискурс-аналіз у тривимірній моделі Н. Ферклафа «текст – дискурсивна практика – соціальна практика». Вибірка: 20 повних ефірів (по 5 на програму; 2280 хв). Матриця містить шість операціоналізованих категорій. Одиницями КДА були запитання ведучого, завершена репліка гостя, модераторське втручання та блок подання даних; оцінювали пресупозиції, модальність, оцінну лексику, атрибуцію відповідальності, рамкування та функції легітимації/делегітимації. Внутрішньокoderну стабільність оцінено к Коена, α Кріппендорфа та ICC. Відмінності між програмами перевірено точним критерієм Фішера; наведено V Крамера та 95% інтервали Вілсона. Критерій Кохрана–Армітеджа не застосовували через відсутність апіорного порядку програм.

Результати. Частка ефірів із відхиленнями становила 80% для «Ехо України», 60% для «Права на владу», 40% для «Свободи слова Савіка Шустера» і 20% для «Свободи слова». Найчастіше зафіксовано псевдосоціологію, маніпулятивне рамкування запитань і прихований конфлікт інтересів. Точний критерій Фішера не підтвердив статистично значущих міжпрограмних відмінностей ($p = 0,46$); V Крамера = 0,45, а довірчі інтервали широкі й перекриваються.

Висновки. Отриманий порядок програм є описовим і не доводить монотонного тренду чи причинного впливу медіавласності. Новизна полягає у зіставному застосуванні до повних випусків формалізованої матриці з єдиними правилами кодування, перевіркою стабільності та статистичною оцінкою. Результати мають пошуковий характер і потребують перевірки на більшій вибірці та незалежними кодувальниками.

Ключові слова: політичні ток-шоу, інформаційна безпека, гібридна війна, маніпулятивні технології, медіаграмотність, медіавласність, дезінформація, фреймінг.

© Author, 2026

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Вступ. У лютому 2021 р. держава вперше закрила загальнонаціональні телеканали не через суд, а рішенням РНБО. Указ № 43/2021 від 2 лютого на п'ять років заблокував «112 Україна», NewsOne і ZIK – канали, оформлені на народного депутата Т. Козака, соратника В. Медведчука; підставою назвали їх фінансування з боку РФ [22; 23]. Йшлося про загрозу національній безпеці, а не про порушення медійного законодавства, що підкреслило стратегічне значення інформаційного виміру гібридного конфлікту [1; 3]. Жодна з чотирьох програм, аналізованих у статті, на цих каналах не виходила. Тому санкції 2021 р. використовуються далі лише для окреслення ширшого контексту трансформації інформаційного простору, а не як самостійний часовий зріз первинної матриці кодування.

Та проросійські канали – лише частина проблеми. Складніший випадок інший: ток-шоу, які під заборони не підпадали, мали репутацію незалежних дискусійних майданчиків і водночас оберталися в орбіті великих фінансово-промислових груп [19]. На 2019 р. припав показовий злам – телебачення як джерело новин назвали 66% українців проти 77% роком раніше, і вперше його випередили соцмережі (68%) [14]. Але під час виборів – президентських 31 березня та 21 квітня, парламентських 21 липня – телеефір залишався головним полем, а конкуренція за нього в ток-шоу сягала піку.

Теоретичне підґрунтя дослідження – концепція медіатизації політики: Дж. Стрьомбак показує, що медіа дедалі більше визначають не лише форму, а й логіку політичного процесу [4], а Е. Чедвік описує гібридну медіасистему, де телеефір і цифрові платформи взаємно підсилюються, тож студійний конфлікт легко стає добовим трендом у соцмережах [5]. Отже, вплив ток-шоу не обмежується моментом трансляції. Специфіку воєнного контексту окреслюють О. Гудошник та І. Бучарська: наративи і фрейми стають частиною самої збройної боротьби [6]; дезінформаційні хвилі систематизують Т. Крайнікова і С. Прокопенко [8], а роль ведучих як генераторів громадської думки – М. Перес-Льорка [9].

Маніпуляції та порушення професійних стандартів в українських медіа вже систематично фіксують професійні моніторинги «Детектора медіа» та ІМІ [20; 21; 30], а окремі аспекти маніпулятивної комунікації висвітлено в академічних працях [3; 8]. Принципова відмінність запропонованої матриці полягає не в самому факті виявлення порушень, а в процедурі їх зіставного вимірювання саме в повних випусках політичних ток-шоу: наперед визначено єдину одиницю аналізу, формальні правила рішення для шести змінних різних типів, однаково процедуру для всіх чотирьох програм, перевірку внутрішньокoderної стабільності та статистичну оцінку міжпрограмних відмінностей із довірчими інтервалами. Професійні моніторинги «Детектора медіа» дають насамперед періодичні експертні оцінки конкретних ефірів, а методика ІМІ орієнтована переважно на дотримання журналістських стандартів у новинних матеріалах і використовує інші одиниці та критерії [20; 21; 30]. Отже, наукова новизна полягає у формалізації та крос-програмному застосуванні відтворюваної матриці до одного типу телевізійного контенту, а не в заяві про «перше» виявлення маніпуляцій.

Мета – виявити, операціоналізувати та статистично оцінити маніпулятивні технології в ефірах «Свободи слова» (ICTV), «Свободи слова Савіка Шустера» (ТРК «Україна»), «Права на владу» («1+1») й «Ехо України» («Прямий») у виборчому та поствиборчому контексті 2019 р. **Завдання:** обґрунтувати вибірку; операціоналізувати матрицю кодування; кількісно описати та статистично перевірити найпоширеніші механізми; якісно пояснити їх дискурсивне функціонування; співвіднести результати зі станом інформаційного простору й окреслити обмеження. **Об'єкт** – політичний телевізійний дискурс України в межах досліджуваних ток-шоу 2019 р. **Предмет** – маніпулятивні комунікативні практики в 20 відібраних випусках чотирьох українських політичних ток-шоу. Події 2021 р. залучено лише для контекстуалізації проблеми й не включено до емпіричного масиву.

Методи дослідження. У роботі поєднано кількісно-якісний контент-аналіз і критичний дискурс-аналіз (КДА) як два послідовні рівні аналізу. Для КДА використано

тривимірну модель Н. Ферклафа, у якій дискурсивна подія аналізується на рівнях тексту, дискурсивної практики та соціальної практики [31]. Цей варіант обрано тому, що він дає змогу пов'язати мовне оформлення реплік із способом їх продукування в студійній взаємодії та з інституційним контекстом політичного ток-шоу. КДА застосовано не як окрему статистичну вибірку, а як якісний повторний аналіз фрагментів, у яких контент-аналіз зафіксував маніпулятивне запитання, псевдосоціологію, прихований конфлікт інтересів, підвищену емоційну залученість або домінуючий наратив. Одиницями КДА були: запитання ведучого; завершена репліка або відповідь гостя; модераторське втручання; сюжетний чи інформаційний блок із поданням даних. На текстовому рівні фіксували пресупозиції, модальність, оцінну лексику, способи називання політичних акторів, атрибуцію відповідальності та протиставлення «свій/чужий». На рівні дискурсивної практики аналізували послідовність реплік, роль мовця, спосіб звуження поля допустимих відповідей, повторення або переформулювання тез і формування причинної рамки. На рівні соціальної практики фрагмент співвідносили з безпосереднім виборчим контекстом, роллю ведучого й статусом гостя; структура медіавласності використовувалася лише як контекстуальна характеристика, а не як наперед встановлена причина змісту. Критерієм інтерпретації була не сама наявність окремої оцінної лексеми, а сукупність мовних та інтеракційних ознак, яка звужувала альтернативні інтерпретації, легітимувала або делегітимувала політичного актора чи нормалізувала певну оцінку. Результати КДА використовували для пояснення механізмів уже закодованих практик і не перетворювали на окремих кількісний показник.

Відбір програм. Чотири програми відібрано за трьома критеріями: помітне місце в політичному телеефірі досліджуваного періоду; репрезентація різних моделей медіавласності (ICTV – група В. Пінчука; «1+1» – група І. Коломойського; ТРК «Україна» – група Р. Ахметова; «Прямий» – структури, що їх медіадослідники пов'язують із П. Порошенком [19; 23]); наявність ефірів у відкритому доступі. Уточнення назв: у 2019 р. програма С. Шустера виходила під назвою «Свобода слова Савіка Шустера» на ТРК «Україна» (з 6 вересня 2019 р.) [24], і її не слід плутати з однойменною за коренем «Свободою слова» на ICTV (ведучий В. Карп'як). Такий підбір реалізує логіку порівняння «найбільш відмінних систем»: він не постулює причинного зв'язку між власником і контентом, а дає змогу описово зіставити розподіл практик між різними медіагрупами.

Вибірка та одиниця аналізу. Вибірку становлять 20 повних випусків (по 5 на програму; 2280 хв). Це цілеспрямована (теоретична), а не імовірнісна вибірка: ефіри відбиралися за прив'язкою до резонансних подій виборчого циклу й поствиборчого контексту 2019 р. – першого й другого турів президентських виборів (31 березня і 21 квітня), парламентських виборів (21 липня) та осінньо-зимового поствиборчого періоду. Одиниця аналізу – один повний випуск. У цій редакції емпіричні узагальнення первинної матриці стосуються саме виборчого і поствиборчого контексту 2019 р.; згадка про санкції РНБО 2021 р. у вступі має контекстуальний характер і не використовується для статистичного узагальнення. Цілеспрямований дизайн максимізує ймовірність зафіксувати практики, тому отримані частки не є оцінкою «середнього» рівня маніпулятивності жанру.

Матриця кодування. Шість категорій операціоналізовано так:

1) Псевдосоціологія (дихотомія так/ні): подання нерепрезентативних даних (SMS-чи онлайн-голосування студійної аудиторії, відкриті інтерактиви) як вираження «думки українців» без зазначення нерепрезентативності, похибки й методу. Кодувалося «так» за наявності щонайменше одного такого результату, позиціонованого як соціологічно значущий.

2) Маніпулятивне запитання (так/ні): запитання ведучого з принаймні одним формальним маркером – вбудована пресупозиція провини чи оцінки; нав'язана семантич-

на рамка, що задає очікувану відповідь; хибна дилема; складне багатоскладове запитання, яке унеможливорює нейтральну відповідь.

3) Прихований конфлікт інтересів гостя (так/ні): представлення особи як «незалежного експерта» за наявності верифікованої афіліації (член або радник виборчого штабу, офіційний представник партії, публічний агітатор кандидата) без її розкриття в ефірі.

4) Перебивання опонента (кількісна): підрахунок випадків, коли ведучий або гість перериває репліку іншого учасника до її змістового завершення; одиниця – одне перебивання.

5) Емоційна залученість ведучого (порядкова шкала Лайкерта 1–5) з поведінковими якорями: 1 – нейтральна модерація, без оцінних маркерів; 2 – поодинокі оцінні інтонації за збереження балансу; 3 – періодичні оцінні репліки чи вибіркові уточнення на користь одного боку; 4 – систематична підтримка позиції, оцінні судження у формі запитань, нерівномірний розподіл часу; 5 – відкрита агітація: послідовне переривання одного боку, оцінні твердження замість запитань.

6) Домінуючий наратив випуску (номінальна): виборче просування / дискредитація опонентів / баланс думок / зовнішньополітичний фрейм (фіксувався один переважний за хронометражем).

Надійність кодування. Кодування виконав один кодувальник у два незалежні проходи на повному масиві (20 ефірів; повна матриця – таблиця 2). Повторне кодування здійснено наосліп, з часовим інтервалом і без звіряння з першим проходом, тому отримані коефіцієнти характеризують внутрішньокодерну стабільність (intra-coder reliability, test-retest), а не міжкoderну надійність. Узгодженість обчислено окремо за змінними: усереднений к Коена для трьох дихотомічних змінних – 0,95 (діапазон 0,86–1,00); к Коена для номінального наративу – 0,93; α Кріппендорфа для порядкової шкали емоційної залученості – 0,71; внутрішньокласовий коефіцієнт ICC(2,1) для підрахунку перебивань – 0,99; для зведеного показника відхилення $\kappa = 0,90$ [16; 17; 18]. Усі коефіцієнти, окрім α емоційної залученості, перевищують поріг 0,80; нижче значення α (на межі прийнятності) відбиває складніше кодування порядкової шкали, тому показники емоційної залученості трактуються як описові тенденції. Поодинокі розбіжності між проходами врегульовано остаточним переглядом. Водночас така процедура не показує, чи відтворив би результати інший незалежний дослідник, і не усуває індивідуальної інтерпретаційної упередженості. Для додаткової перевірки зовнішньої збіжності виконано зіставлення з незалежним професійним моніторингом; це зіставлення не трактується як повна валідація матриці через відмінність одиниць аналізу. КДА за тривимірною моделлю Н. Ферклафа застосовано до закодованих фрагментів як якісний інтерпретаційний рівень [31].

Статистичні процедури. Частку ефірів із відхиленнями порівняно між чотирма програмами точним критерієм Фішера для таблиці 4×2 . Розмір асоціації описано за допомогою V Крамера; для кожної частки наведено 95% довірчі інтервали Вілсона. Критерій тренду Кохрана–Армітеджа в остаточному аналізі не застосовували, оскільки змінна «програма» не має теоретично обґрунтованого апріорного порядку. Послідовність 20–40–60–80% виникає лише після ранжування програм за отриманими частками, тому використання такого постфактум порядку як шкали для тесту тренду було б методологічно циркулярним. Відповідно, висновки про монотонний тренд не формулюються. χ^2 -наближення не застосовували через малі очікувані частоти. Розрахунок потужності використано лише для планування подальших вибірок.

Доказова база й обмеження. Первинним джерелом є власне кодування 20 ефірів; для контекстуалізації якісних спостережень залучено відкриті дані систематичного моніторингу «Детектора медіа» [20; 21; 25; 26; 27; 28; 29] та регуляторні рішення [22; 23]. Основні обмеження такі: малий обсяг вибірки ($n = 20$) знижує статистичну потужність і дає широкі довірчі інтервали; цілеспрямований відбір максимізує ймовірність зафіксу-

вати практики, тому частки не екстраполюються на весь жанр; використано внутрішньокодерну, а не міжкодерну перевірку; атрибуція щодо медіавласності описує структуру власності, а не доведений причинно-наслідковий механізм впливу власника на контент.

Результати й обговорення. Описовий розподіл демонструє нерівномірність частки ефірів із зафіксованими відхиленнями: «Ехо України» («Прямий») – 80%, «Право на владу» («1+1») – 60%, «Свобода слова Савіка Шустера» (ТРК «Україна») – 40%, «Свобода слова» (ICTV) – 20% (таблиця 1). Між крайніми показниками спостерігається чотириразова різниця. Водночас цей порядок не розглядається як апріорна шкала політичного позиціонування або медіавласності: він є лише результатом описового ранжування за отриманими частками. Найвищий показник зафіксовано на «Прямому», наступний – на «1+1», що не дає підстав зводити виявлений розподіл до одного типу медіагрупи [19; 20; 21; 23].

Таблиця 1. Розподіл маніпулятивних практик за програмами

Назва програми	Псевдо-соціологія	Маніпул. запитання	Прихований конфлікт інтересів	% ефірів із відхиленнями
«Свобода слова» (ICTV)	0	0	1	20%
«Свобода слова Савіка Шустера» (ТРК «Україна»)	0	0	2	40%
«Право на владу» (1+1)	0	1	2	60%
«Ехо України» («Прямий»)	2	2	0	80%

Джерело: власні підрахунки автора

Таблиця 2. Первинна матриця кодування 20 ефірів (2019 р.)

Код ефіру	ПС	МЗ	КІ	Перебив.	Емоц.	Наратив	Відхил.
ССШ-01	0	0	0	5	2	3	0
ССШ-02	0	0	1	8	3	2	1
ССШ-03	0	0	0	4	2	4	0
ССШ-04	0	0	1	9	3	2	1
ССШ-05	0	0	0	6	2	3	0
СС-01	0	0	0	3	2	3	0
СС-02	0	0	1	5	2	1	1
СС-03	0	0	0	2	1	3	0
СС-04	0	0	0	4	2	4	0
СС-05	0	0	0	3	2	3	0
ПВ-01	0	1	0	11	4	2	1
ПВ-02	0	0	1	9	3	2	1
ПВ-03	0	0	1	7	3	1	1
ПВ-04	0	0	0	4	2	3	0
ПВ-05	0	0	0	6	3	4	0
ЕУ-01	1	0	0	13	3	2	1
ЕУ-02	1	0	0	12	3	2	1
ЕУ-03	0	1	0	14	3	2	1
ЕУ-04	0	1	0	8	2	2	1
ЕУ-05	0	0	0	5	2	4	0

Примітка. *ПС* – псевдосоціологія; *МЗ* – маніпулятивне запитання; *КІ* – прихований конфлікт інтересів (0/1); *Перебив.* – кількість перебивань; *Емоц.* – емоційна залученість (1–5); *Нарадив:* 1 – виборче просування, 2 – дискредитація опонентів, 3 – баланс думок, 4 – зовнішньополітичний фрейм; *Відхил.* – наявність відхилення (0/1). Коди: *ССШ* – «Свобода слова Савіка Шустера», *СС* – «Свобода слова» (ICTV), *ПВ* – «Право на владу», *ЕУ* – «Ехо України». У цій редакції статистичні висновки за матрицею обмежено виборчим і поствиборчим контекстом 2019 р.; події 2021 р. не інтерпретуються як окремі емпіричні зрізи первинного масиву.

Джерело: кодування автора

Статистична оцінка відмінностей. Описова різниця між програмами помітна, однак точний критерій Фішера для таблиці 4×2 не виявляє статистично значущих міжпрограмних відмінностей ($p = 0,46$). V Крамера = 0,45 вказує на середню–помітну величину асоціації в межах цієї вибірки, але за $n = 20$ оцінка є нестабільною і не може трактуватися окремо від результату точного тесту. 95% довірчі інтервали Вілсона для часток дуже широкі й суттєво перекриваються: «Свобода слова» – [4%; 62%], «Ехо України» – [38%; 96%] (рис. 1). Навіть найконтрастніше попарне зіставлення («Свобода слова» проти «Ехо України», 1/5 проти 4/5) не сягає статистичної значущості (Fisher $p = 0,21$). Отже, результати слід трактувати як пошукові та гіпотезопороджувальні; вони не підтверджують монотонного тренду між програмами.

Зіставлення з незалежним професійним моніторингом. Для оцінки зовнішньої збіжності авторського кодування його зіставлено з щотижневим моніторингом тих самих програм «Детектора медіа» за виборчий цикл і подальший період 2019–2020 рр. [20; 21; 25; 26; 27; 28; 29]. Це не є повною зовнішньою валідацією кодувальної матриці, оскільки одиниці аналізу відрізняються: у первинному масиві кодується повний випуск, тоді як у моніторингу використовується опублікована тижнева експертна оцінка програми. У корпусі моніторингових оцінок (16 атрибутованих спостережень «програма × тиждень») порушення задокументовано у 13 (81%) спостереженнях і в усіх чотирьох програмах. За програмами отримано такий розподіл: «Ехо України» («Прямий») – 5 із 5 оцінених тижнів із порушенням, «Свобода слова Савіка Шустера» («Україна») – 2 з 2, «Свобода слова» (ICTV) – 3 з 4, «Право на владу» («1+1») – 3 з 5. Напрямо описового розподілу частково збігається з первинною матрицею, насамперед щодо високої концентрації порушень в «Ехо України», однак через нерівномірне покриття й іншу одиницю аналізу це зіставлення використовується лише як додаткове джерело контекстуальної збіжності. У звітах також зафіксовано передвиборчі піар-блоки на «Свободі слова» (ICTV), одностороннє рамкування на «Праві на владу», оцінні втручання ведучих «Ехо України» та дисбаланс у «Свободі слова Савіка Шустера». Повну таблицю спостережень наведено нижче (таблиця 3).

Таблиця 3. Корпус зовнішнього моніторингу ток-шоу (2019–2020)

Тиждень	Програма	Порушення	Короткий зміст оцінки моніторів
25–29.03.2019	«Свобода слова» (ICTV)	так	Передвиборчі піар-блоки й «групи підтримки» кандидата
25–29.03.2019	«Право на владу» (1+1)	так	Одностороння рамка, дисбаланс на користь одного табору
01–05.07.2019	«Ехо України» (Прямий)	так	Одностороннє рамкування, оцінні втручання ведучого
19–26.07.2019	«Свобода слова» (ICTV)	так	Незбалансований склад гостей, піар-акценти
19–26.07.2019	«Право на владу» (1+1)	так	Перекіс у представленні позицій
19–26.07.2019	«Ехо України» (Прямий)	так	Одностороння рамка, конфлікт інтересів ведучого

Тиждень	Програма	Порушення	Короткий зміст оцінки моніторів
16–20.09.2019	«Право на владу» (1+1)	ні	«Практично ідеальний» збалансований ефір тижня
14–18.10.2019	«Ехо України» (Прямий)	так	Оцінні/повчальні втручання модератора
09–13.12.2019	«Свобода слова» (ICTV)	ні	Збалансований ефір без окремого відступу
09–13.12.2019	«Право на владу» (1+1)	ні	М'який тон без окремої маніпулятивної практики
09–13.12.2019	«Ехо України» (Прямий)	так	Однобічна рамка; у звіті використано метафоричну характеристику «виступ адвокатів»
09–13.12.2019	«Свобода слова Савіка Шустера» (Україна)	так	Однобічна рамка; у звіті використано характеристику «виступ прокурорів»
26–30.10.2020	«Свобода слова» (ICTV)	так	Піар у сюжеті, замовчування внеску громадськості
26–30.10.2020	«Право на владу» (1+1)	так	Однобічна теза про зв'язок антикорупційних середовищ із П. Порошенком; низька змістова наповненість
26–30.10.2020	«Ехо України» (Прямий)	так	Непослідовне оцінне рамкування В. Зеленського; у звіті зафіксовано різкі оцінки та конспірологічні версії
26–30.10.2020	«Свобода слова Савіка Шустера» (Україна)	так	Суддя шість разів уникає запитання про конфлікт інтересів

Одиниця аналізу – опублікована оцінка програми в межах тижневого звіту, а не перегляд ефіру. Покриття за програмами нерівномірне. Усього 16 спостережень, порушення – у 13 (81%): «Ехо України» 5/5, «Свобода слова Савіка Шустера» 2/2, «Свобода слова» (ICTV) 3/4, «Право на владу» 3/5. Джерела звітів – [20; 21; 25; 26; 27; 28; 29].

Джерело: кодування автора за щотижневими звітами «Детектора медіа»

Рис. 1. Частка ефірів із відхиленнями за програмами з 95% довірчими інтервалами (метод Вілсона; $n = 5$ на програму)

Джерело: власна розробка автора

Псевдосоціологічну практику найвиразніше ілюструє формат SMS-голосувань в «Ехо України»: глядачів запитували, приміром, чи відповідальна чинна влада за корупцію в армії, і наводили результат як «думку українців». Самовідбір респондентів, аудиторна специфіка каналу та вбудоване в рамку запитання-звинувачення унеможлилювали соціологічну репрезентативність такого результату. Кількість перебивань у найконфліктніших ефірах сягала 12–14 за випуск, що свідчить про систематичне повторення цієї комунікативної практики в окремих випусках, але саме по собі не дозволяє встановити редакційний намір.

Підміна незалежної експертності помітніша в «Праві на владу» та «Свободі слова Савіка Шустера». У п'яти ефірах із двадцяти до студії запрошувалися особи, яких редакція позиціонувала як «незалежних аналітиків», хоча вони були чинними членами виборчих штабів або публічними прихильниками конкретного кандидата. За таких умов формально плюральний склад гостей не гарантував балансу позицій. Моніторинг «Детектора медіа» у 2019 р. також звертав увагу на участь політично лояльних коментаторів і нерівномірне представлення позицій у ток-шоу [20; 21].

Щодо емоційної залученості ведучих важливо не сплутати жанрову норму з маніпулятивним відступом. Ток-шоу не потребує нейтральності телевізійних новин: певна емоційна динаміка є частиною формату. Проблема виникає там, де ведучий декларує симпатії, перериває опонента або виносить оцінні судження у формі запитань. За вибіркою середній рівень залученості становив 3,1 бала у «Праві на владу» і 2,6 – в «Ехо України»; в ефірах квітня 2019 р. показник «1+1» зростав до 3,5, що збігалось з піком протистояння В. Зеленського й П. Порошенка. З огляду на малий обсяг підвибірок ці значення слід трактувати як описові тенденції, а не доведені відмінності.

Виявлені практики узагальнюються у функціональну типологію ток-шоу за їхньою роллю у виборчому контексті (таблиця 4).

Таблиця 4. Функціональна типологія ток-шоу у виборчому контексті

Функція	Характеристика	Приклади з вибірки
Консолідує	Зовнішньополітичні дискусії, плюральне представлення думок	Ефіри зі збалансованим фреймом, переважно позавиборчий контекст
Дестабілізує	Виборче просування, однополярна дискредитація опонентів	Ефіри квітня 2019 р. на «Прямому» та «1+1»
Симулятивна	Маскування виборчого піару під відкрити дискусію	Підготовлені монологи в ефірах «Права на владу»
Мобілізаційна	Штучна конфліктизація для утримання аудиторії	Епізоди з підвищеним числом перебивань (12–14 на ефір)

Джерело: власна розробка автора

Виявлений розподіл фреймів узгоджується з логікою медіатизації політики: добір гостей, формулювання запитань і риторична позиція ведучого впливають на те, як політична подія структурується в телевізійному дискурсі. У виборчому контексті ці механізми були помітні в усіх чотирьох програмах, хоча їх інтенсивність і спрямованість різнилися. Такий результат відповідає підходам, за якими політична комунікація дедалі більше адаптується до медійних правил видовищності, персоналізації та конфліктності [4; 5].

Водночас результати не дають підстав характеризувати політичне ток-шоу як апріорно маніпулятивний жанр. «Свобода слова» (ICTV) у цій вибірці мала найнижчу частку відхилень і здебільшого зберігала формальний баланс; окремі ефіри «Свободи слова Савіка Шустера» із зовнішньої політики й безпеки демонстрували плюральний склад учасників. Тому коректніше говорити про варіативність маніпулятивних практик у межах жанру та про необхідність перевіряти роль конкретного тематичного, редакційного й конкурентного контексту на ширшій вибірці.

Висновки та перспективи. Гіпотеза про наявність вимірюваних маніпулятивних практик отримала емпіричну підтримку на описовому рівні, однак гіпотеза про статистично підтверджені міжпрограми відмінності за цією вибіркою не підтверджена. Відповідно до поставлених завдань обґрунтовано цілеспрямовану вибірку, операционалізовано матрицю кодування та оцінено її внутрішньокoderну стабільність. Частка ефірів із відхиленнями становила 80% для «Ехо України», 60% для «Права на владу», 40% для «Свободи слова Савіка Шустера» і 20% для «Свободи слова». Основними зафіксованими механізмами були псевдосоціологія, прихований конфлікт інтересів та маніпулятивне рамкування запитань.

Отриманий порядок програм є описовим результатом, а не доказом причинного впливу медіавласності або політичного позиціонування на контент. Точний критерій Фішера не виявив статистично значущої різниці між програмами ($p = 0,46$), тоді як V Крамера = 0,45 вказує лише на потенційно помітну асоціацію, яку потрібно перевіряти на більшому масиві. Широкий й перекривний довірчий інтервали додатково обмежують силу висновку. Зіставлення з професійним моніторингом «Детектора медіа» демонструє часткову зовнішню збіжність напряму розподілу, але через відмінність одиниць аналізу не є незалежною валідацією матриці [20; 21; 25; 26; 27; 28; 29].

Практичне значення дослідження полягає в тому, що матриця може слугувати основою для систематичного моніторингу виборчих ефірів і навчальних програм із медіаграмотності. Водночас її відтворюваність потребує перевірки щонайменше двома незалежними кодувальниками. Перспективні напрями подальших досліджень охоплюють розширення вибірки до 70–90 ефірів, включення окремого та чітко задокументованого часового зрізу 2021 р., а також аналіз вторинного поширення фрагментів у соціальних мережах. Первинну матрицю кодування та корпус зовнішнього моніторингу наведено у статті (табл. 2 і 3), що забезпечує можливість повторної перевірки наведених підрахунків.

Фінансування. Дослідження не отримувало жодної фінансової підтримки від державних, комерційних або некомерційних секторів. Автор виконав роботу за власні кошти або в межах основної зайнятості.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Етичне схвалення. Дослідження проведено без залучення людей.

1. Bachmann S.-D. D., Putter D., Duczynski G. Hybrid warfare and disinformation: A Ukraine war perspective. *Global Policy*. 2023. Vol. 14, no. 5. P. 782–792. DOI: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13257>
2. Сашук Г. М. Безпекові імперативи українського інформаційного простору в умовах гібридної війни. *Політичне життя*. 2023. № 2. С. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.2.11>
3. Yanchenko K., Shestopalova A., von Nordheim G., Kleinen-von Königslöw K. “Repressed Opposition Media” or “Tools of Hybrid Warfare”? Negotiating the Boundaries of Legitimate Journalism in Ukraine Prior to Russia’s Full-Scale Invasion. *The International Journal of Press/Politics*. 2024. Vol. 29, no. 2. P. 351–370. DOI: <https://doi.org/10.1177/19401612231167791>
4. Strömbäck J. Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics. *The International Journal of Press/Politics*. 2008. Vol. 13, no. 3. P. 228–246. DOI: <https://doi.org/10.1177/1940161208319097>
5. Chadwick A. *The Hybrid Media System*. Oxford : Oxford University Press, 2013. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199759477.001.0001>
6. Гудошник О., Бучарська І. Медіатизація війни у фокусі наукових теорій та аналітичних практик. *Communications and Communicative Technologies*. 2024. Вип. 24. С. 76–88. DOI: <https://doi.org/10.15421/292409>
7. Melykh O., Korbut A. Entertainment media in the context of hybrid war in the post-Soviet countries: The case of Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2020. Vol. 182, no. 3–4. P. 25–33. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V182-03>
8. Krainikova T., Prokopenko S. Waves of disinformation in the hybrid Russian-Ukrainian war. *Current Issues of Mass Communication*. 2023. No. 33. P. 12–25. DOI: <https://doi.org/10.17721/CIMC.2023.33.12-25>

9. Pérez-Llorca M. The figure of (daytime) talk show presenters as generators of political public opinion. *Anàlisi: Quaderns de Comunicació i Cultura*. 2024. No. 72. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.5565/rev/analisi.3804>
10. Lichtenstein D., Esau K., Pavlova L., Osipov D., Argylov N. Framing the Ukraine crisis: A comparison between talk show debates in Russian and German television. *Journalism*. 2019. Vol. 20, no. 2. P. 296–314. DOI: <https://doi.org/10.1177/1748048518755209>
11. Nilsson P., Ekman I. Be Brave Like Ukraine: Strategic Communication and the Mediatization of War. *National Security and the Future*. 2024. Vol. 25, no. 1. P. 21–64. DOI: <https://doi.org/10.37458/nstf.25.1.2>
12. Запорожець С. А. Інформаційна безпека України в умовах гібридної війни. Проблеми створення, випробування, застосування та експлуатації складних інформаційних систем. 2019. Вип. 17. С. 52–63. DOI: <https://doi.org/10.46972/2076-1546.2019.17.05>
13. Данько-Сліпцова А. А., Коваленко Н. А., Жорнокуй У. В. Вплив соціальних мереж на формування громадської думки під час кризових ситуацій: соціологічний аспект. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74), № 3, ч. 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.3.2/35>
14. 2019 Media Consumption Survey / InMind для Internews Ukraine та USAID. Київ, 2019. URL: <https://internews.in.ua/news/online-and-social-media-overtake-tv-in-popularity-in-ukraine-a-new-usaid-internews-media-consumption-survey-says/> (дата звернення: 22.06.2026).
15. Krippendorff K. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology. 2nd ed. Thousand Oaks, CA : Sage, 2004. 413 p.
16. Hayes A. F., Krippendorff K. Answering the call for a standard reliability measure for coding data. *Communication Methods and Measures*. 2007. Vol. 1, no. 1. P. 77–89. DOI: <https://doi.org/10.1080/19312450709336664>
17. Cohen J. A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*. 1960. Vol. 20, no. 1. P. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.1177/001316446002000104>
18. Landis J. R., Koch G. G. The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*. 1977. Vol. 33, no. 1. P. 159–174. DOI: <https://doi.org/10.2307/2529310>
19. Korbut A. Strengthening Public Interest in Ukraine's Media Sector. London : Chatham House, 2021. URL: <https://www.chathamhouse.org/2021/04/strengthening-public-interest-ukraines-media-sector> (дата звернення: 22.06.2026).
20. Надихатися перед виборами. Моніторинг ток-шоу першого туру. Детектор медіа. 31.03.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/165993/2019-03-31-nadykhatysya-pered-vyboramy-monitoring-tok-shou-pershogo-turu/> (дата звернення: 22.06.2026).
21. Олігархічний булінг. Моніторинг токшоу 16–20 вересня 2019 року. Детектор медіа. 25.09.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/171025/2019-09-25-oligarkhichnyy-buling-monitoring-tokshou-1620-veresnya-2019-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).
22. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 лютого 2021 р. «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»: Указ Президента України від 2 лютого 2021 р. № 43/2021. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents> (дата звернення: 22.06.2026).
23. Sanctions on Pro-Russian Channels in Ukraine: Reasons and Challenges. *Ukraine Crisis Media Center*. 2021. URL: <https://uacrisis.org/en/sanctions-on-pro-russian-channels-in-ukraine-reasons-and-challenges> (дата звернення: 22.06.2026).
24. Ток-шоу «Свобода слова Савіка Шустера» виходитиме на каналі «Україна». Детектор медіа. 27.07.2019. URL: <https://detector.media/production/article/169371/2019-07-27-tok-shou-svoboda-slova-savika-shustera-vykhodytyme-na-kanali-ukraina/> (дата звернення: 22.06.2026).
25. Язык мій – ворог мій. Моніторинг токшоу 1–5 липня 2019 року. Детектор медіа. 08.07.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/168747/2019-07-08-yazyk-mii-vorog-mii-monitoring-tokshou-15-lipnya-2019-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).
26. Знайомство зі «слугами». Моніторинг токшоу 22–26 липня 2019 року. Детектор медіа. 29.07.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/169383/2019-07-29-znayomstvo-zi-slugamy-monitoring-tokshou-2226-lipnya-2019-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).
27. Зубченко Я. Суд із зірками. Моніторинг токшоу 9–13 грудня 2019 року. Детектор медіа. 17.12.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/173306/2019-12-17-sud-iz-zirkamy-monitoring-tokshou-913-grudnya-2019-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).

28. Зубченко Я. Майн Прем'єр. Моніторинг токшоу 14–18 жовтня 2019 року. Детектор медіа. 21.10.2019. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/171689/2019-10-21-mayn-premier-monitoring-tokshou-1418-zhovtnya-2019-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).

29. Конституційний осуд. Моніторинг токшоу 26–30 жовтня 2020 року. Детектор медіа. 03.11.2020. URL: <https://detector.media/tok-shou/article/182146/2020-11-03-konstytutsiynyy-osud-monitoring-tokshou-2630-zhovtnya-2020-roku/> (дата звернення: 22.06.2026).

30. Методологія моніторингу професійних стандартів журналістики. Інститут масової інформації. 01.02.2019. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiia-monitorynhu-profesiynkh-standartiv-zhurnalistyky-i28318> (дата звернення: 23.08.2026).

31. Fairclough N. *Discourse and Social Change*. Cambridge : Polity Press, 1992.

UDC 070:32:355.01(477)

MANIPULATIVE PRACTICES IN FOUR SELECTED 2019 POLITICAL TALK SHOWS

Zemlianov Danyil, PhD student,

V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, e-mail: dan.z.2000.ua@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7643-5648>

Received: 07 April 2026

Accepted: 22 August 2026

Published: 09 October 2026

Citation: Zemlianov, D. (2026). *Manipulative Practices in Four Selected 2019 Political Talk Shows*. *Obraz*, 2 (51), 18–30. [https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2\(51\)-18-30](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.2(51)-18-30)

Introduction. Political talk shows remain a visible segment of Ukrainian public discourse, yet manipulative practices across programmes are rarely measured with one reproducible procedure.

Relevance and purpose. The study aims to identify, operationalise and statistically assess manipulative practices in 20 purposively selected episodes of four political talk shows in the 2019 electoral and post-electoral context. Developments in 2021 are used only for contextualisation and are not part of the empirical sample.

Methodology. Content analysis was combined with critical discourse analysis based on Norman Fairclough's three-dimensional model of text, discursive practice and social practice. The sample comprises 20 full episodes (5 per programme; 2,280 minutes). The coding matrix contains six operationalised categories. CDA units were a host question, a completed guest response, a moderator intervention and a data-presentation block; presuppositions, modality, evaluative lexis, attribution of responsibility, framing and legitimising/delegitimising functions were examined. Intra-coder stability was assessed with Cohen's κ , Krippendorff's α and ICC. Between-programme differences were tested with Fisher's exact test; Cramér's V and 95% Wilson intervals were reported. The Cochran–Armitage trend test was not applied because no a priori ordering of programmes was theoretically justified.

Results. Episodes with deviations accounted for 80% in “Ekho Ukrainy”, 60% in “Pravo na Vladu”, 40% in “Svoboda Slova Savika Shustera”, and 20% in “Svoboda Slova”. The most salient practices were pseudo-sociology, manipulative question framing and undisclosed conflicts of interest. Fisher's exact test did not indicate statistically significant between-programme differences ($p = 0.46$); Cramér's V was 0.45 and the confidence intervals were wide and overlapping.

Conclusions. The observed ordering is descriptive and does not establish a monotonic trend or a causal effect of media ownership. The contribution lies in applying a formalised matrix with common coding rules, a stability check and statistical assessment to complete episodes across programmes. The findings are exploratory and require replication with a larger sample and independent coders.

Keywords: political talk shows, information security, hybrid war, manipulative technologies, media literacy, media ownership, disinformation, framing.

1. Bachmann, S.-D. D., Putter, D. and Duczynski, G. (2023) 'Hybrid warfare and disinformation: A Ukraine war perspective', *Global Policy*, 14(5), pp. 782–792. doi: 10.1111/1758-5899.13257
2. Sashchuk, H. M. (2023) 'Bezpekovi imperatyvy ukrainskoho informatsiinoho prostoru v umovakh hibrydnoi viiny', *Politychne zhyttia*, (2), pp. 89–94. doi: 10.31558/2519-2949.2023.2.11
3. Yanchenko, K., Shestopalova, A., von Nordheim, G. and Kleinen-von Königslöw, K. (2024) "Repressed Opposition Media" or "Tools of Hybrid Warfare"? Negotiating the Boundaries of Legitimate Journalism in Ukraine Prior to Russia's Full-Scale Invasion', *The International Journal of Press/Politics*, 29(2), pp. 351–370. doi: 10.1177/19401612231167791
4. Strömbäck, J. (2008) 'Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics', *The International Journal of Press/Politics*, 13(3), pp. 228–246. doi: 10.1177/1940161208319097
5. Chadwick, A. (2013) *The Hybrid Media System*. Oxford: Oxford University Press. doi: 10.1093/acprof:oso/9780199759477.001.0001
6. Hudoshnyk, O. and Bucharska, I. (2024) 'Mediatyzatsiia viiny u fokusi naukovykh teorii ta analitychnykh praktyk', *Communications and Communicative Technologies*, (24), pp. 76–88. doi: 10.15421/292409
7. Melykh, O. and Korbut, A. (2020) 'Entertainment media in the context of hybrid war in the post-Soviet countries: The case of Ukraine', *Economic Annals-XXI*, 182(3–4), pp. 25–33. doi: 10.21003/ea.V182-03
8. Krainikova, T. and Prokopenko, S. (2023) 'Waves of disinformation in the hybrid Russian-Ukrainian war', *Current Issues of Mass Communication*, (33), pp. 12–25. doi: 10.17721/CIMC.2023.33.12-25
9. Pérez-Llorca, M. (2024) 'The figure of (daytime) talk show presenters as generators of political public opinion', *Anàlisi: Quaderns de Comunicació i Cultura*, (72), pp. 1–18. doi: 10.5565/rev/anàlisi.3804
10. Lichtenstein, D., Esau, K., Pavlova, L., Osipov, D. and Argylov, N. (2019) 'Framing the Ukraine crisis: A comparison between talk show debates in Russian and German television', *Journalism*, 20(2), pp. 296–314. doi: 10.1177/1748048518755209
11. Nilsson, P. and Ekman, I. (2024) 'Be Brave Like Ukraine: Strategic Communication and the Mediatization of War', *National Security and the Future*, 25(1), pp. 21–64. doi: 10.37458/nstf.25.1.2
12. Zaporozhets, S. A. (2019) 'Informatsiina bezpeka Ukrainy v umovakh hibrydnoi viiny', *Problemy stvorennia, vyprobuvannia, zastosuvannia ta ekspluatatsii skladnykh informatsiinykh system*, (17), pp. 52–63. doi: 10.46972/2076-1546.2019.17.05
13. Danko-Sliptsova, A. A., Kovalenko, N. A. and Zhornokui, U. V. (2024) 'Vplyv sotsialnykh merezh na formuvannia hromadskoi dumky pid chas kryzovykh sytuatsii: sotsiolohichniy aspekt', *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 35(74), no. 3, pt. 2. doi: 10.32782/2710-4656/2024.3.2/35
14. InMind (2019) 2019 Media Consumption Survey. Internews Ukraine & USAID. Available at: <https://internews.in.ua/news/online-and-social-media-overtake-tv-in-popularity-in-ukraine-a-new-usaid-internews-media-consumption-survey-says/> (Accessed: 22 June 2026).
15. Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. 2nd edn. Thousand Oaks, CA: Sage.
16. Hayes, A. F. and Krippendorff, K. (2007) 'Answering the call for a standard reliability measure for coding data', *Communication Methods and Measures*, 1(1), pp. 77–89. doi: 10.1080/19312450709336664
17. Cohen, J. (1960) 'A coefficient of agreement for nominal scales', *Educational and Psychological Measurement*, 20(1), pp. 37–46. doi: 10.1177/001316446002000104
18. Landis, J. R. and Koch, G. G. (1977) 'The measurement of observer agreement for categorical data', *Biometrics*, 33(1), pp. 159–174. doi: 10.2307/2529310
19. Korbut, A. (2021) *Strengthening Public Interest in Ukraine's Media Sector*. London: Chatham House. Available at: <https://www.chathamhouse.org/2021/04/strengthening-public-interest-ukraines-media-sector> (Accessed: 22 June 2026).
20. Detector Media (2019) 'Nadykhatysia pered vyboramy. Monitorynh tok-shou pershoho turu', 31 March. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/165993/2019-03-31-nadykhatysya-pered-vyboramy-monitoryng-tok-shou-pershogo-turu/> (Accessed: 22 June 2026).
21. Detector Media (2019) 'Oliharkhichniy bulinh. Monitorynh tokshou 16–20 veresnia 2019 roku', 25 September. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/171025/2019-09-25-oligarkhichnyi-buling-monitoryng-tokshou-1620-veresnya-2019-roku/> (Accessed: 22 June 2026).

22. President of Ukraine (2021) Decree No. 43/2021 of 2 February 2021 enacting the NSDC decision 'On the application of personal special economic and other restrictive measures (sanctions)'. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents> (Accessed: 22 June 2026).
23. Ukraine Crisis Media Center (2021) Sanctions on Pro-Russian Channels in Ukraine: Reasons and Challenges. Available at: <https://uacrisis.org/en/sanctions-on-pro-russian-channels-in-ukraine-reasons-and-challenges> (Accessed: 22 June 2026).
- Detector Media (2019) "Tok-shou "Svoboda slova Savika Shustera" vykhodytyme na kanali "Ukraina", 27 July. Available at: <https://detector.media/production/article/169371/2019-07-27-tok-shou-svoboda-slova-savika-shustera-vykhodytyme-na-kanali-ukraina/> (Accessed: 22 June 2026).
24. Detector Media (2019) 'Yazyk mii – voroh mii. Monitorynh tokshou 1–5 lypnia 2019 roku', 8 July. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/168747/2019-07-08-yazyk-mii-vorog-mii-monitoring-tokshou-15-lipnya-2019-roku/> (Accessed: 22 June 2026).
25. Detector Media (2019) 'Znaiomstvo zi "sluhamy". Monitorynh tokshou 22–26 lypnia 2019 roku', 29 July. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/169383/2019-07-29-znaiomstvo-zi-slugamy-monitoring-tokshou-2226-lipnya-2019-roku/> (Accessed: 22 June 2026).
26. Zubchenko, Ya. (2019) 'Sud iz zirkamy. Monitorynh tokshou 9–13 hrudnia 2019 roku', Detector Media, 17 December. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/173306/2019-12-17-sud-iz-zirkamy-monitoring-tokshou-913-grudnya-2019-roku/> (Accessed: 22 June 2026).
27. Zubchenko, Ya. (2019) 'Main Premier. Monitorynh tokshou 14–18 zhovtnia 2019 roku', Detector Media, 21 October. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/171689/2019-10-21-mayn-premier-monitoring-tokshou-1418-zhovtnya-2019-roku/> (Accessed: 22 June 2026).
28. Detector Media (2020) 'Konstytutsiinyi osud. Monitorynh tokshou 26–30 zhovtnia 2020 roku', 3 November. Available at: <https://detector.media/tok-shou/article/182146/2020-11-03-konstytutsiinyi-osud-monitoring-tokshou-2630-zhovtnya-2020-roku/> (Accessed: 22 June 2026).
29. Institute of Mass Information (2019) 'Metodolohiia monitorynhu profesiinykh standartiv zhurnalistyky', 1 February. Available at: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiia-monitoring-profesiinykh-standartiv-zhurnalistyky-i28318> (Accessed: 23 August 2026).
30. Fairclough, N. (1992) Discourse and Social Change. Cambridge: Polity Press.